

POJECHAĆ (142) *vb pf*

pojechać (31), **pojachać** (23), pojechać *a.* pojachać (88); pojechać *BierEz*, *RejWiz* (2), *BibRadz* (6), *BielKron* (16), *Mącz* (2), *PaprUp*; pojachać *LibMal*, *MurzHist*, *SkarŻyw* (8), *ActReg* (5), *WujNT* (6); pojechać : pojachać *MiechGlab* (1:1), *LibLeg* (2:1).

W formach praet i con: pojechał(-), pojechali (26), pojął (3); pojechał : pojął *BierEz* (1:3).

Wszystkie samogłoski jasne; imp z tekstów nie oznaczających é.

inf pojachać (2). ◇ *fut* 1 sg pojadę (24) [*w tym:* -ą (1)]. ◇ 2 sg pojedziesz (18). ◇ 3 sg pojedzie (22). ◇ 1 pl pojedziemy (14), pojedzi(e)m (7), pojedzim (2); -emy *Leop*, *HistRzym* (2), *BielSat*, *PaprUp*, *OrzJan*, *WyprPl*, *WujNT*, *SarnStat*; -(e)m *Diar*, *SkarŻyw*, *CzahTr*, -emy : -(e)m : -im *HistJóz* (-:1:2), *BibRadz* (1:1), *BielKron* (3:1), *BielSjem* (1:1); ~ -emy (3), -(e)my (11). ◇ 2 pl pojedziecie (4). ◇ 3 pl pojadą (13) [*w tym:* -a (1)]. ◇ *praet* 1 sg *m* -em pojachǎł (1). ◇ 3 sg *m* pojechǎł, pojął (13). ◇ 3 pl *m pers* pojechali (8). ◇ *plusq* 2 sg *m* -ś był pojechǎł (1). ◇ 3 sg *m* był pojechǎł (2). ◇ 3 pl *m pers* pojechali byli (2). ◇ *imp* 2 sg pojedź (2). ◇ 1 pl pojedźmy (5). ◇ 1 du poj(e)dźwa (1) *SkarŻyw* 224. ◇ *con* 1 sg *m* bych pojechǎł (1).

Sł stp: pojechać, *Cn brak*, *Linde XVII w.:* pojechać.

1. *Rozpocząć lub odbyć drogę jakimś środkiem lokomocji (zwykle łądem), udać się w drogę, być w drodze;* *ire HistAl*, *PolAnt*, *Vulg*; *ascendere, proficisci Vulg*, *PolAnt*; *intrare Miech*; *currere Mącz*; *venire Vulg*; *descendere PolAnt*; *conferre se, equitare JanStat*; *cum expeditione procedere, transferre se JanPrzyw* (139) : [*Tobie, sylistrskiemu senzarowi i wszystkim celnikom*] rofkazaliŝmy powyedyecz ze yeŝth wolya naŝa aby poŝel [*od króla polskiego*] knąm przyŝfedl kyedy chce, Akyedy then poŝel poyedzye. awąm ŝyą obyawy. abyŝczye nanaŝ dwor yego poŝlaly *MetrKor* 38/321; *HistJóz* C4 [2 r.], D3v [2 r.], E2; *LibLeg* 7/35, 11/45v; *Leop Gen* 46/31; Roki też teraz będą/ poiądą ŝaliedzi/ Pewnieć nas iądac tędy/ nie ieden năwiedzi. *RejZwierz* 136v; mowili do niey: Chceŝzli ty iechać z tym człowiekiem? A onă odpowiedziǎł/ Poiądę. A ták odprǎwili ŝioŝtrę ŝwǎ Rebekę [...] z ŝługǎ Abrǎhǎmowym y z towarzýŝmi yego *BibRadz Gen* 24/58; rzekł Iozef do brǎciey/ [...] Poiądę naprzod/ á opowiem Fǎráonowi/ Iŝ brǎcia moi/ [...] ktorzy byli w ŝiemi Chánáneyŝkiey/ przyiechǎli do mnie. *BibRadz Gen* 46/31, *Gen* 43/4, 5; Papież też ŝwego poŝłá tǎmŝe [*na sejm do Spiry*] poŝłǎł [...] poŝtępując pięć tyŝięcy ludu pieŝzego wyprǎwić przeciw Turkowi/ ieŝli ŝam Cefarz poiedzie *BielKron* 220, 17v; *Prot Dv*; *Górndworz* S4v; *SkarŻyw* 212, 559 [2 r.]; *ActReg* 125; *WyprPl* C2v.

pojechać do kogo (6): *HistAl* L6; *RejWiz* 84; *OrzRozm* S3; *Mącz* 73d; ten/ który práwo przewiedzie/ poiedzie do Stároŝty oného/ gǔdzie mieŝzka ón/ ná którym práwo przewiedŝiono. *SarnStat* 544, 771.

pojechać ku komu (3): *LibLeg* 11/132; Byłem oŝkarŝon o wiarę do Legáta/ Ku ktoremu/ niŝem poiachǎł/ iǎłem się ŝlobǎ dŝugo rozmyŝlac *MurzHist* M; *HistRzym* 84v.

pojechać po co (1): ktorzy potrzeby wŝyŝtkim tym/ ktorzy po nie poiądą/ rozdǎwǎć będą *SarnStat* 302.

pojechać z kim (19): *HistJóz* D3v; *LibLeg* 10/70, 11/26, 95v; wielki Cefarzu ieŝli ŝie podoba máieŝthatowi wǎŝzemu/ poiądę ia z młodzieńcem thym s ŝthrony wǎŝzey/ á dam znǎć Krolowi Ebryckiemu/ áby mu bez zǎmieŝzkǎnia ŝonę yego wroćil *HistAl* L5v; *BielKron* 17, 320; *OrzQuin* V3v; *RejZwierc* 26v; *SkarŻyw* 559; Nǎzǎiutrz zǎŝię wołano/ iŝ nie tylko wolno kǎŝdému z Królowǎ

iechąć/ ále ielcze nád to Król będzie vtráty nágradzał tym co znią poiądą *KochWr* 33; *ActReg* 27; *WujNT* Ccccc2; *KlonFlis* H; Potym kiedy w gościnę z małżonkiem poiedziełz/ W ten czás lię więc w inákfze odzienie obleczełz. *ZbylPrzyg* B2, Bv. Cf »morzem pojachać«, »pojechać na wojnę«.

pojechać za kim (1): vprołzę ia oycá Ze cię wypráwi: y ia po wefelu ten rok Ieden z żoną zmięłzkawłzy, poiądę zá tobą. *CiekPotr* 49.

pojechać na czym (żywotne) (1): Tákiłz ma być oštátni odkupiciel/ [...] ktory poiedzie ná ośle y oślęciu *CzechRozm* 106.

pojechać dokąd (34): Noc w folwárku przeleżawłzy: Názáitruz do miáštá poiał *BierEz* A3, Bv; *MiechGlab* 50; *LibLeg* 11/184; *RejWiz* 84; poiedzmy ná ty gory *Leop Iudith* 5/28, 3.*Reg* 22/4, *Iac* 4/13; Trzećie co gorłzego/ żeś był do Turek poiechał bez náłzey woley *BielKron* 402, 108v, 380, 393, 414; *HistRzym* 58v, 77v [2 r.]; *BielSat* C4, I4v; *RejZwierc* 26v; *SkarŻyw* 224, 574; my tobie [białęłowy polskie] będziemy z powinności łłużyć/ [...] Poiedziemy gdzie trzebá z rołkazánia twego. *BielSjem* 14; *BielRozm* 22; czći go odfádzá/ á on do cudzey źiemie poiedzie/ gđzie to czći odfádzienie nic mu nie záłzkodźi. *Górnrzm* Cv; *PaprUp* Fv; *ActReg* 93, 114; *WujNT Act* 25/4, *Iac* 4/13; *SarnStat* 891, 892; *CzahTr* L2v; Y iuz z drugimi poiedziełz/ [...] Gđzie Piekło kárczmá/ y Malborłki oštrow *KlonFlis* H. Cf »pojechać na świat«.

cum inf (6): *LibLeg* 6/118; *BielKron* 178v; *BielSat* C4; *RejZwierc* 72; [cesarzowa] vmyłliá precz iáchąć: y mowiá coreccze [!] łwey: mawá wiele imion w Egipćie/ poiedzvá tám ogláďáć ie. *SkarŻyw* 224; *BielRozm* 22.

Ze zdaniem celowym [(a)by] (4): *RejJóz* P6v; gdy ono był Báłáám poiechał/ Aby ná ludzi Páńłkie przekłętwo był wydał. *RejWiz* 155v; *RejZwierc* 10v; [św. Paweł] pożegnał łie z nimi/ y poiácháł áby łzedł do Mácedoniey. *WujNT Act* 20/1.

W połączeniu z wyrażeniem przyimkowym określającym cel wyjazdu [w tym: na co (16), do czego (1), dla czego (1), w co (1)] (19): *OrzRozm* C3v, S3; w nocy w kośćiele był łłyłzan głos/ od łług kościelnych/ czártow wołájących/ poiedzyemy ná hops/ to ielt/ ná gámrácyą. *BielKron* 378, 351; rychłoli tám Koronácyą Krółá Polłkiégo dóydzie/ gdy każda z ołobná Wiárá/ z Káplánem łwym ołobnym/ ná Koronácyą poiedzie? *OrzQuin* V3v; *RejZwierc* 109v; *BielSjem* 5; *BielRozm* 32; *Górnrzm* Iv; iż gdy ná żądánié náłzé łzláchtá náłzá Koronna zá gránice Krółęstwá dla dánia odporu łrogości nieprzyiáćielłkiéy poiedzie [...] *SarnStat* 891, 399; obiorą cię połtem, Poiedziełz ná Seym *CiekPotr* 49; *ZbylPrzyg* Bv, B2. Cf »pojechać na wojnę«.

W przeciwstawieniu: »pojachać ... wroćić się« (2): on nyema nygdzye poyachacz. alye łłye ma wroczyć do Czanrigroda *LibLeg* 11/184; *ActReg* 149.

W charakterystycznych połączeniach: *pojechać naprzód* (2), *ochotnie*, *sam* (4), *społem*; *pojechać co narychlej* (w rychle) (2), *dziś*, *jutro* (3), *lecie*, *natychmiast*, *nazajutrz* (3), *przyszłego dnia*; *pojechać dla dania odporu* [czemu], *na gamracyją*, *za granice (krolestwa)* (2), *w gościnę*, *na hops*, *na koronacyją*, *na ratunk*, *na rewizyją dobr*, *do roboty*, *na roki*, *na rymacyją*, *na sjem* (3), *na trybunał*, *na wesele*, *do źniwa*; *pojechać dobywać* [co], *dzieckować*, *nawiedzać*, *pisać ran* (2); *pojechać do dworu*, *gdzie trzeba* (2), *na gory*, *do grodu* (2), *za granice* (2), *do krolestwa*, *do miasta* (5), *do Rzymu*, *do Turek*, *do ziemie* [jakiej]; *pojechać na ośle*, *na oślęciu*.

Zwroty: »pojechać w drogę, na drogę« (1:1): nim poiedźiesz ná ták niebėsieczną drogę/ Iák fie tám małz łprawować/ porádzć co móge. *WyprPl* C3, Bv.

»[z kim] morzem pojachać« (1): imi [pieniężmi] przewoz zapłáciwłzy/ z onym zakonnikiem táiemnie morzem poiáchał. *SkarŻyw* 134.

»pojechać sobie« (1): Poiedziefz záię łobie s krogulałzkiem do żniwá/ áno nadobnie żną/ [...] áno im y miley y łporzey robić kiedy páná widzą. *RejZwierc* 109v.

»pojechać na świat« (1): Cyrus kiedy fie z wołkiem wypráwował/ [...] rzekł/ poiáde ná fwiát/ bych zamki połiadał/ Azią y Afriką ábych wolno władał. *RejZwierz* 10v.

»pojechać na wojnę« [w tym: z kim (2)] = *venire ad proeliandum Vulg* [szyk zmienny] (5): *Leop* 3.Reg 22/4; Nie poiáde ná woynę bom ieft chorey głowki. *Prot* A3v; *SkarŻyw* 559; *OrzJan* 58; *SarnStat* 864.

a. *Odjechać z dotychczasowego miejsca pobytu; discedere Mącz; abire Vulg* (29) : názáiutrz ráno włtawłzy rzekł [sługa Abrahamów do rodziców Rebeki]/ Odprawć mię do páná mego. Tedy brát y mátká iey rzekli do niego. Niechay wždy przez dziefięć dni dzieweczka tu zmięłzka/ á potym poiedźiefz. *BibRadz Gen* 24/55; oto Mędrzy ze włchodu łłóńcá przybyli do Ierozolimy [i wezwani zostali przed oblicze Heroda] [...]/ ktorzy wylłuchawłzy krolá/ poiácháli. *WujNT Matth* 2/9, przedm 21.

pojechać od kogo (2): Kazali łobie wrocic on Liłt Biłkupowi/ [...] zaras go przed Oztima Krolewłkiemi zdrapali/ i tak *rebus infectis* poiechali od niego *PaprUp* C3. *Cf* »na wojnę pojechać«.

pojechać skąd (2): y zahamowano ych bilo dwye nyedzyely v vylnye a nyemyely [...] zadney łtaciey od Krolya yego mczi mlodego. any kazał yem na odyezdzye abi mv ranka czalowaly [...] y poyechaly z wylna *LibLeg* 11/155; A kiedy ty iuż od Stáwu poiedźiefz y ludźi rołpułciłz/ tedy ón dopięro po nie [ryby] idzie *Strum* I.

Zwroty: »pojechać precz« = *peregre proficissi PolAnt* [szyk zmienny] (5): *BibRadz Matth* 21/33; gdy chćieli do Krolá wnidź/ wrothny ich niepułcił/ á gdy prętko zá nimi záwierał/ vłkrzynął iednemu pálec drzwiami/ potym zgniwem poiechali precz *BielKron* 397v, 437v, 446; *Mącz* 433a.

»na wojnę [od kogo] pojechać« (1): Niedługo mą ołobą ćiefzyć łye będziećie. (–) Czyli znowu ná woynę od nas poiedźiećie? *ZawJeft* 21.

α. *Wrócić skądś do siebie* (17) : Toż nas i z tego za takim porządkiem, na ktory się WM zgad[z]acie, potka, iż z listem tylko, ktory nas z każdego sejmu nie mija, pojedziem. *Diar* 36; *WyprPl* C.

pojechać dokąd (13): *BierEz* A4, F4; á ták welpółek do oyczyzny poiediemy. *HistRzym* 77v, 42, 79. *Cf* »pojechać do domu«.

pojechać skąd kim [= jako kto] (1): włzák wyzrzyćie/ że rzadki z Seymu/ álbo hnet po Seymie/ poiedzie Gołotą do domu. *OrzQuin* C2v.

W przeciwstawieniu: »przyjechać ... pojechać« (1): iefli s łczyrą miedzią tám przyiedzyefz/ thákże też záię z miedzią do domu poiedzyefz. *RejZwierc* 17v.

Zwroty: »pojechać do domu, ku domu« [szyk zmienny] (7:1): *LibMal* 1543/67; *RejJóz* Nv; że z thego zyázdu náłwárzywłzy łye rozyedziećie łye/ y poiedziećie káždy do domu z błędem łwym. *OrzList* i3; *OrzQuin* C2v; *BielSat* C4v; *RejZwierc* 17v; *BielRozm* 7, 23.

»pojechać precz« (1): Będzie ná Seymie Acciy o kilká tysięcy/ Kilká ich Krol ofądzi: A drudzy płączęcy Poiądą precz do domu *BielRozm* 7.

»do swych pojechać« (2): Tedy Kuřid nabrawřzy iednę řunicę ziemie, drugą wody z Dunaia, trzecią trawy, do řwych poiachař [lagenam terrae, alteram aquae Danubii, terciam graminis reportavit], y wřzytko co wćzińił powiedziař. *MiechGlab* 59; *GórnRozm* N3v.

»pojechać zasię, nazad« [szyk zmienny] (2:1): *BierEz* A4; tamo traffil człowieka zwarřchewi ktori troynik wiořł do Pořnania, tam wti karczmie bil Mądro mieřczanin Skarřzimirza ktori [...] Cupil ono piczie za dwadzieřczia y ořzm řlotich. Potim on człowiek zwarřchewi poiachař nazad ku domu řzwemu. *LibMal* 1543/67; *RejZwierc* 17v.

b. *Przejechać przez jakieř miejsce, wybrać okreřloną trasę; transire JanStat [w tym: którędy (4)] (5) :* przes ktoregokolwiek [z wojewodów] zyemię poyedziesz powiesz temv zesmi czie posłaly do Czessarza Thur(eckiego) *LibLeg* 11/33; *BielKron* 449; Przyřzřęgo dnia poiedzie w mále do tego miářtá/ á my zářtąpm y iemu řkryćie ná oney řćieřzce ktorą przez lás poiedźie á tám go zábijem *HistRzym* 58v; *SarnStat* 253; *PaxLiz* Dv.

2. *Napaść na kogoř, zaatakować [na kogo] (3) :*

Przen (1) : BOgu duřzá vřa moiá/ To móy zamek/ to ma zbroiá: [...] Nie boię řye z żadnéy řtrony. Dokąd [= jak długo] ná mię poiedźiećie? *KochPs* 88.

a. *Zaatakować słownie [czym] (2) :* którym [pismem] ná cię poiedźie/ y piřmo piřmem ci zbijać bęďzie *OrzQuin* Aa2, Aa2.

Synonimy: **1.** ruszyć się, udać się; **a.** oddalić się; **2.a.** napaść.

Formacje współrdzenne cf JECHAĆ.

Cf **POJACHANIE**

ZCh